T.Y.B.A Politics paper III - Local self ... April 2013
Rural ...

AGJ 1st half (c) 18

Con. 434-13.

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total Ma...

N.B. : (1) Attempt any **five** questions, selecting **not more** than **three** questions from **one** se...
(2) **All** questions carry **equal** marks. (**20** marks **each**)

Section I

1. (a) What is Local-self Government ?
   (b) What are its characteristics ?

2. State the contribution of Lord Ripon to the growth of local government in India.

3. (a) State reasons for the appointment of Sir Balwantrai Mehta Committee.
   (b) What were its recommendations ?

4. Comment on the role of the Block Development Officer in the rural administration.

5. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Sarpanch
   (b) Community Development Programmes
   (c) CEO of Zilla Parishad
   (d) State Control over Rural Government.

Section II

6. (a) What is mean by Urbanization ? What are the effects of Urbanization ?
   (b) Give remedies to solve the problems of urban local government with respect to urbanisation.

7. Describe the organisation, function and revenues of Municipal Councils.

8. Discuss the role of Mayor and Municipal Commissioner in the administration of a Municipal Corporation.

9. Analyse the contribution of Local Government to the process of development in India.

10. Write short notes on any **two** of the following :–
    (a) Town area committees
    (b) President of Municipal Council
    (c) Cantonment Boards
    (d) 74th Amendment.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातील किमान **दोन** असे एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत. (**प्रत्येकी २०** गुण)

विभाग १

१. (अ) स्थानिक स्वराज्य संस्था म्हणजे काय ?
(ब) स्थानिक स्वराज्य संस्थेची वैशिष्ट्ये कोणती ?

२. लॉर्ड रिपन यांचे भारतातील स्थानिक संस्थांच्या वृध्दीला असलेले योगदान नमूद करा.

३. (अ) बलवंतराय मेहता समितीची नेमणूक करण्यामागील कारणे नमूद करा.
(ब) त्या समितीच्या शिफारशी कोणत्या होत्या ?

४. गट विकास अधिकाऱ्याची ग्रामीण प्रशासनातील भूमिका स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) सरपंच
(ब) सामूहिक विकास कार्यक्रम
(क) जि. प. चा मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(ड) राज्यशासनाचे ग्रामीण शासनावरील नियंत्रण.

विभाग २

६. (अ) शहरीकरण म्हणजे काय ? शहरीकरणाचे कोणते परिणाम होतात ?
(ब) शहरी स्थानिक शासनाच्या शहरीकरणासंबंधीच्या समस्या सोडविण्यासाठी उपाय योजना सूचवा.

७. नगरपरिषदेची रचना, कार्ये व उत्पन्न यांचे वर्णन करा.

८. महापालिकेतील प्रशासनात महापौर व महापालिका आयुक्त यांची भूमिका विशद करा.

९. स्थानिक शासनाचे विकास प्रक्रियेतील असलेल्या योगदानांचे विवेचन करा.

१०. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा :-
(अ) शहर क्षेत्रीय समिती
(ब) नगरपरिषदेचा अध्यक्ष
(क) लष्करी छावणी
(ड) ७४ वी घटना दुरूस्ती.

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

.. T.Y.B.A Politics P - VI - Comparative Politics. April 2013

VT-F.H.Exam. Mar.-13-31

Con. 1314–13.

(OLD COURSE)

For Regular Students] (2½ Hours) [Total Marks : 8[illegible]

For IDOL Students] (3 Hours) [Total Marks : 100

N.B. :– (1) Attempt any **five** questions, choosing atleast **two** from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Use only **one** main answer-book for **both** the sections and use a supplement if **required**.

Section I

1. Define Constitutionalism. Explain its main features.

2. Compare the evolved-unwritten constitution of U. K. and enacted-written constitution of U.S.A.

3. Compare the Federal system of USA and India.

4. Explain the concept of Parliamentary Sovereignty. Compare parliamentery sovereignty in UK and India.

5. Write short notes on any **two** of the following :–
   (a) Fundamental duties in India.
   (b) Bill of Rights in UK.
   (c) Judicial Review in USA.
   (d) Rule of Law in India.

Section II

6. Discuss the nature of two party systems in UK and USA.

7. Trace the evolution of multi-party system in India.

8. Define Pressure Group. What role do they play in the political process in USA ?

9. "Mass Media play an important role in the electoral process today". Discuss this statement with special reference to UK and USA.

10. Write short notes on any **two** of the following :–
    (a) Feminist Movement in India.
    (a) Public opinion and Election in UK.
    (c) Dalit Movement in India.
    (d) Environmental Movement.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(जुना अभ्यासक्रम)

नियमित विद्यार्थ्यांकरीता : (२१/२ तास) (एकूण गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांकरीता : (३ तास) (एकूण गुण : १००

सूचना : (१) एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा. **प्रत्येक** विभागातून कमीतकमी **दोन** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **दोन्ही** विभागांसाठी **एकच** मुख्य उत्तर-पत्रिका वापरा आणि गरज पडल्यास **पुरवणी** वापरा.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. घटनावादाची व्याख्या करा. त्यांच्या मुख्य गुणधर्माची चर्चा करा.

२. युकेची उत्क्रांत अलिखित घटना व अमेरिकेची ठरावीत२ लिखित घटना यांची तुलना करा.

३. अमेरिका व भारतातील संघराज्य व्यवस्थेची तुलना करा.

४. 'संसदीय सार्वभौमत्त्व' ही संकल्पना स्पष्ट करा. युके व भारतामधील संसदीय सार्वभौमत्त्वाची तुलना करा.

५. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(अ) भारतातील मूलभूत कर्तव्ये
(ब) युकेमधील हक्कांचे विधेयक
(क) अमेरिकेतील न्यायालयीन पुनर्विलोकन
(ड) भारतामधील कायद्याचे अधिराज्य.

विभाग २

६. युके आणि अमेरिकेतील द्विपक्ष पध्दतीच्या स्वरुपाची चर्चा करा.

७. भारतातील बहुपक्ष पद्धतीच्या उत्क्रांतीचा आढावा घ्या.

८. दबाव गटांची व्याख्या करा. अमेरिकेतील राजकीय प्रक्रियेत ते कोणती भूमिका बजावतात ?

९. "आजच्या काळातील निर्वाचन प्रक्रियेत प्रसारमाध्यमे महत्त्वाची भूमिका बजावतात". युके आणि अमेरिकेच्या संदर्भात या विधानाची चर्चा करा.

१०. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(अ) भारतातील स्त्रीवादी चळवळ
(ब) युकेतील जनमत आणि निवडणूक
(क) भारतामधील दलित चळवळ
(ड) पर्यावरणवादी चळवळ

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A. Politics : paper – VII 'The American Political system' April 2013

ws Feb. 2013-(a) 32

Con. 437–13. **(OLD COURSE)** **8**

(3 Hours) **[Total Marks**

N. B. : (1) Attempt any **five** questions, selecting at least **two** questions should be from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks
(3) Answers to **both** the sections should be tied **together**.

Section I

1. Discuss the background and the notable features of the American Constitution.

2. (a) What are the main features of the American Federalism ?
(b) What factors have contributed to the growth of Federal Government in America ?

3. (a) What are the powers of the American President ?
(b) What are the limitations operating on his powers ?

4. Make a comparision between the Powers of the Senate and the House of Representatives.

5. Write short notes on any **two** :–
(a) Bill of Rights
(b) Committee Sytem in the American Congress
(c) President's Cabinet
(d) Judicial Review.

Section II

6. Discuss the nature of the American Political Parties and explain their role in American Political System.

7. (a) Explain the relevance of Pressure gorups activities in American Political System.
(b) Discuss their style of functioning.

8. Discuss the major landmarks in the Black Rights Movement in America.

9. Write an essay on the working of American Democracy today.

10. Write short notes on any **two** of the following :–
(a) Third Parties
(b) Public Opinion
(c) Civil Rights in America
(d) Electoral College.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(जुना अभ्यासक्रम)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००)**

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातून किमान **दोन** प्रश्न निवडून, एकूण **पाच** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत (**प्रत्येकी २०** गुण).
(३) **दोन्ही** विभागांची उत्तरे **एकाच** उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. अमेरिकन राज्यघटनेचा पार्श्वभूमी व तिची लक्षणीय वैशिष्ट्ये या विषयी चर्चा करा.

२. (अ) अमेरिकन संघ राज्यपध्दतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ?
(ब) अमेरिकन संघ राज्याच्या वृध्दीस कोणते घटक कारणीभूत आहेत ?

३. (अ) अमेरीकेच्या राष्ट्राध्यक्षाचे अधिकार कोणते आहेत ?
(ब) त्यांच्या अधिकारावरील मर्यादा कोणत्या आहेत ?

४. अमेरीकेचे सिनेट व प्रतिनिधीगृह यांच्या अधिकारांची तुलना करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) बील ऑफ राईटस्
(ब) अमेरिकन संसदेतील समिती-पध्दत
(क) राष्ट्राध्यक्षांचे मंत्रीमंडळ
(ड) न्यायालयीन पुनर्विलोकन.

विभाग २

६. अमेरिकन पक्ष पध्दतीच्या स्वरूपाची चर्चा करा व अमेरि कन राज्यव्यवस्थेतील त्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

७. (अ) अमेरिकन राज्यव्यवस्थेतील दबावगटांच्या कार्याची समर्पकता स्पष्ट करा.
(ब) दबावगटांच्या कार्यपध्दतीची चर्चा करा.

८. अमेरिकेतील कृष्णवर्णियांच्या हक्काबाबतच्या चळवळीतील प्रमुख टप्प्यांची चर्चा करा.

९. अमेरिकेतील लोकशाही कार्यप्रणालीवर निबंध लिहा.

१०. कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) तिसरे पक्ष
(ब) लोकमत
(क) अमेरिकेतील नागरी हक्क
(ड) इलेक्टोरल कॉलेज (निर्वाचक मंडळ).

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Con. 505-13. **...055**

(3 Hours) **[Total Ma...**

N.B. (1) Attempt any **five** questions selecting atleast **two** from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Answers to the **two** sections must be **written** in the same answer book.

Section I

1. Describe any two divisions of South Asia.

2. Examine the changes brought about by colonial rule in the field of education in South Asia.

3. Analyse the factors which contributed to the break-up of Pakistan and the emergence of Bangladesh.

4. Discuss the impact of Ethinicty on the politics of Sri-Lanka.

5. Write short notes on any two of the following :—
   (a) South Asian Civilisation
   (b) Upheavals in Afghanistan
   (c) Benazier Bhutto
   (d) Indian Democracy between 1947-71.

Section II

6. Discuss the economic challenges of post colonial South Asian Countries.

7. Discuss the significance of SAARC. What are its achievements ?

8. Comment on the problems of nation building in South Asian Countries.

9. Write briefly :—
   (a) India as a Regional power
   (b) Limitations of SAARC.

10. Write short notes on any **two** of the following :—
    (a) Kashmir issue
    (b) South Asia and major powers
    (c) The peripheral sector in South Asia
    (d) Indian party system.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण :

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातील किमान **दोन** प्रश्न सोडवा एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.
(३) **दोन्ही** विभागांची उत्तरे **एकाच** उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. दक्षिण आशियातील कोणत्याही दोन विभागाचे वर्णन करा.

२. दक्षिण आशियाई देशांच्या शिक्षण प्रणालीवर साम्राज्यवादी सत्तेच्या पडलेल्या प्रभावाचे वर्णन करा.

३. पाकिस्तानची विभागणी व त्यातुन झालेली बांगलादेशाची निर्मिती यासाठी जबाबदार असणाऱ्या घटकांचे मूल्यमापन करा.

४. श्रीलंकेच्या राजकारणावर वंशवादाच्या पडलेल्या प्रभावाची चर्चा करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) दक्षिण आशियाई संस्कृती
(ब) अफगाणीस्तानातील घडामोडी
(क) बेनझीर भुत्तो
(ड) १९४७ ते १९७१ मधील भारतीय लोकशाही.

विभाग २

६. वसाहतवादानंतर दक्षिण आशियाई देशांसमोरीत आर्थिक आव्हानांची चर्चा करा.

७. सार्कच्या यशाचे परीक्षण करून त्याचे महत्त्व विशद करा.

८. दक्षिण आशियाई राष्ट्रांसमोरील राष्ट्र उभारणीच्या आव्हानांची चर्चा करा.

९. टिप्पणी करा :–
(अ) भारत एक प्रादेशिक सत्ता
(ब) सार्कच्या कार्यातील तृटी.

१०. खालीलपैकी **दोहों**वर टिपा लिहा :–
(अ) काश्मिर समस्या
(ब) महासत्तांचा दक्षिण आशियाकडे पाहाण्याचा दृष्टीकोन
(क) दक्षिण आशियातील उपप्रभाग
(ड) भारतीय पक्ष पद्धती.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A Politics paper - VIII - International Politics (Re... April 2013

Con. 5725-13.

(3 Hours) [Total Marks

N.B. : (1) Attempt any **five** questions, choosing atleast **two** from **each** section.
(2) **Figures** to the **right** indicate marks.

Section I

1. (a) Bring out the nature of International Politics. 5
   (b) Comment on the Realist Theory of International Politics. 15

2. (a) Bring out the importance of Nation State System. 10
   (b) How is the Nation State System challenged by the Non-State Actors ? 10

3. How do elements of National Power influence International Politics ? Elaborate your answer by highlighting post world-war world. 20

4. Highlight the importance of trends of Regionalism in world politics today. Answer your question with reference to EU. 20

5. Attempt any **two** short notes from the following :– 20
   (a) Liberal Theory in International Politics
   (b) Nation-State's Evolution
   (c) Unipolarity and Multipolarity
   (d) World System Today.

Section II

6. Write different types of war with special reference to its changing nature. 20

7. Bring out the significance of Diplomacy by analysing it's various types. 20

8. (a) What is Dis-armament. 5
   (b) Discuss various disarmament treaties in the post Cold War Era. 15

9. Write an essay on International Law with special reference to its relevance in modern times. 20

10. Attempt any **two** short notes from the following :– 20
    (a) Causes of War
    (b) Determinants of Foreign policy
    (c) Collective Security system
    (d) Sources of International Law.

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) (एकूण गुण :

सूचना : (१) खालीलपैकी **प्रत्येक** विभागातून किमान **दोन** प्रश्न निवडून एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(३) प्रश्नांच्या **उजवी**कडील **अंक** प्रश्नांचे **गुण** दर्शवितात.

विभाग १

१. (अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप स्पष्ट करा. ५
(ब) आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील वास्तववादी सिद्धांतावर भाष्य करा. १५

२. (अ) राष्ट्र-राज्य व्यववस्थेचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०
(ब) अराज्यघटकांनी राष्ट्रराज्य व्यवस्थेला कसे आव्हान निर्माण केले आहे ? १०

३. राष्ट्रीय सत्तेचे निर्धारक घटक आंतरराष्ट्रीय राजकारणावर कसा प्रभाव पाडतात ? द्वितीय महायुद्धोत्तर काळातील जागतिक राजकारणाच्या संदर्भात तुमचे उत्तर अधोरेखित करा. २०

४. सद्यकालीन जागतिक राजकारणातील प्रादेशिकतेच्या प्रवाहाच्या महत्त्वावर प्रकाश झोत टाका. ई यु युरोपीय संघटनेच्या संदर्भात तुमचे उत्तर लिहा. २०

५. खालीलपैकी **दोहों**वर टिपा लिहा :– २०
(अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारणातील उदारमतवादी सिद्धांत
(ब) राष्ट्र-राज्याची उत्क्रांती
(क) एकध्रुवीकरण व बहुकेंद्रीकरण
(ड) सद्यकालीन जागतिक व्यवस्था.

विभाग २

६. युद्धाच्या बदलत्या स्वरूपाच्या विशेष संदर्भात युद्धाचे विविध प्रकार लिहा. २०

७. राजनयाच्या विविध प्रकारांचे विश्लेषण करून राजनयाचे महत्त्व स्पष्ट करा. २०

८. (अ) निःशस्त्रीकरण म्हणजे काय ? ५
(ब) शीतयुद्धोत्तर काळातील झालेल्या विविध निःशस्त्रीकरण तहांची चर्चा करा. १५

९. आधुनिक काळाच्या विशेष संदर्भात आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या समर्पकतेवर निबंध लिहा. २०

१०. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :– २०
(अ) युद्धाची कारणे (ब) परराष्ट्रनीतीचे निर्धारक घटक
(क) सामूहिक सुरक्षितता व्यवस्था (ड) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे उगम स्त्रोत.

****

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

Ty.BA Politics - Paper VIII — Political Man... and metropolitan Affairs. April 20...

Con. 500-13. ...085

StudentBounty.com

(3 Hours) [Total Ma...

N.B. (1) Attempt any **five** questions in **all**.
(2) Select atleast **two** questions from **each** of the sections.
(3) **Each** question carries **20** marks.

Section I

1. Rate of urbanisation in India is very high ? Discuss this statement in context of Globalisation.

2. Evaluate the actual autonomy enjoyed by urban local self govt institutions.

3. Discuss the problems emerging out of Urbanisation with special reference to India.

4. What are the important provisions that give Financial Autonomy to the urban local self government institutions.

5. Write short notes :— (any **two**)
   (a) Evaluation of 74th amendment
   (b) Concept of administrative autonomy of the urban local self government institutions.
   (c) Objectives of 74th amendments
   (d) Evaluation of financial autonomy of the urban local self government institutions.

Section II

6. Discuss the issue of slum redevelopment and rehabilition in detail.

7. Critically evaluate the functioning of MMRDA.

8. Discuss the effectiveness of e-governance in administration of urban local self government institutions.

9. Discuss the issues related to infrastructure development in urban areas.

10. Write short notes on (any **two**) :—
   (a) Achievements of MHADA
   (b) Objectives of CIDCO
   (c) Environmental degradation in an urban setting
   (d) The Slum Redevelopment Authority (SRA).

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) [एकूण गुण

सूचना : (१) एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **प्रत्येक** विभागातून किमान **दोन** प्रश्न सोडवा.
(३) **प्रत्येक** प्रश्नाला **२०** गुण आहेत.

विभाग १

१. 'भारतामध्ये नागरीकरणाचा वेग अत्यंत प्रचंड आहे'. जागतिकीकरणाच्या संदर्भामध्ये या विधानाची चर्चा करा.

२. नागरी स्थानिक प्रशासन संस्थांना प्रत्यक्षात असलेली स्वायत्तता याबाबत विश्लेषण करा.

३. भारताच्या संदर्भामध्ये नागरीकरणामधून उद्‌भवलेल्या समस्यांबाबत चर्चा करा.

४. नागरी स्थानिक स्वशासन संस्थांना वित्तीय स्वायत्तता प्रदान करणाऱ्या तरतुदी कोणत्या आहेत ?

५. टिपा लिहा कोणत्याही **दोन** :–
(अ) ७४व्या घटना दुरूस्तीचे मूल्यमापन,
(ब) नागरी स्थानिक स्वशासन संस्थांची प्रशासकीय स्वायत्तता संकल्पना
(क) ७४व्या घटनादुरूस्तीची उद्दिष्टे
(ड) नागरी स्थानिक स्वशासन संस्थांच्या वित्तीय स्वायत्ततेचे मूल्यमापन.

विभाग २

६. झोपडट्ट्यांचा पुनर्विकास आणि पुनर्वसन या समस्यांची सविस्तर चर्चा करा.

७. एम्.एम्.आर्.डी.ए.च्या कार्यप्रणालीचे चिकित्सक परीक्षण करा.

८. नागरी स्थानिक स्वशासन संस्थांच्या प्रशासनामध्ये संगणकीय प्रशासनाची (ई–गव्हर्नन्स) उपयुक्तता याविषयी चर्चा करा.

९. नागरी प्रदेशामधील पायाभूत सुविधांच्या विकासाबद्दलच्या प्रश्नांविषयी चर्चा करा.

१०. टिपा लिहा कोणत्याही **दोन** :–
(अ) 'म्हाडा'चे यश
(ब) 'सिडको'ची उद्दिष्टे
(क) नागरी प्रदेशातील पर्यावरण ऱ्हास
(ड) झोपडपट्टी पुनर्विकास प्राधिकरण (SRA).

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A.

VT-F.H.Exam. Feb.-13- 108 Politics: Paper IX - Understandi[...]rough Films (Rev.) P[...]

Con. 495–13.

(REVISED COURSE)

(2 ½ Hours) **[Total Marks : 80**

17-4-13

N.B. : (1) Question No. **1** is **compulsory**.
(2) Attempt any **one** question, from Question Nos. **2** to **4**.
(3) Attempt any **two** questions from **Section II**.
(4) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Discuss the different phases of the evolution of the Indian Cinema.

OR

1. Discuss the benefits and limitations of learning politics through films.

2. Analyse the impact of partition on women as depicted in the films you have studied.

3. Give the significance of people's participation in establishing communal harmony. Sight the examples from the documentaries or feature films that you have studied.

4. (a) Define Inter-State War.
(b) How has your understanding of India-China War enhanced after viewing the film on it ?

Section II

5. (a) Describe the Constitutional provisions protecting rights of women in India.
(b) Do you think the hindi films do justice to women's issues ?

6. How far has your understanding improved regarding the complexities of the tribal issues after viewing the relevant films ?

7. Has your awareness about Right to Information improved after viewing the related documentaries ?

8. (a) What is conflict resolution ?
(b) Explain people's initiatives in conflict resolution with reference to any documentary that you have viewed.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(सुधारित अभ्यासक्रम)

(२ १/२ तास) (एकूण गुण : ८०

सूचना : (१) प्रश्न क्रमांक **१ अनिवार्य** आहे.
(२) प्रश्न क्रमांक **२** ते **४** मधील कोणताही **एक** प्रश्न सोडवा.
(३) **विभाग २** मधून कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.
(४) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. भारतीय चित्रपटांच्या उत्क्रांतीच्या विविध टप्प्यांची चर्चा करा.

किंवा

१. राज्यशास्त्र शिकण्यासाठी चित्रपटांच्या वापराचे फायदे व मर्यादा यांची चर्चा करा.

२. फाळणीचे स्त्रियांवरील झालेल्या परिणामांचे विश्लेषण तुम्ही अभ्यास केलेल्या चित्रपटांच्या आधारे करा.

३. जातीय सलोखा निर्माण करण्यासाठी लोकांच्या सहभागाचे महत्त्व स्पष्ट करा. त्यासाठी तुम्ही अभ्यासलेल्या माहितीपट किंवा चित्रपटातील उदाहरणे द्या.

४. (अ) आंतरराज्य युद्धांची व्याख्या करा.
(ब) भारत-चीन युद्धांबद्दल तुमचे ज्ञान चित्रपट बघितल्यामुळे कसे वृद्धींगत झाले आहे ?

विभाग २

५. (अ) भारतीय स्त्रियांच्या घटनात्मक हक्कांचे वर्णन करा.
(ब) हिंदी चित्रपटांमध्ये स्त्रियांच्या समस्यांना योग्य न्याय दिला जातो असे तुम्हाला वाटते का ?

६. आदिवासींच्या जटील समस्यांबाबत संबंधित चित्रपटाद्वारे तुमचे ज्ञान कसे सुधारले आहे ?

७. माहितीच्या हक्कांबद्दलची तुमची जागरूकता संबंधित माहितीपट बघितल्यामुळे सुधारली आहे का ?

७. (अ) संघर्षाच्या निराकरणाची व्याख्या करा.
(ब) संघर्षाच्या निराकरणासाठी नागरिकांचे प्रयत्न हे तुम्ही बघितलेल्या माहितीपटाच्या आधारे स्पष्ट करा.

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A. Politics P - IV - Political P... APM 2013

AGJ 1st half (c) 14

Con. 455-13. **(REVISED COURSE)** ...2

(3 Hours) [Total Ma...

StudentBounty.com

N.B. : (1) Attempt any **five** questions, selecting atleast **two** questions from **each** section.
(2) **All** questions carry **equal** marks. (**20** marks **each**)

Section I

1. Discuss the various phases in the Non-Brahmin Movement in Maharashtra.

2. What were the causes of Samyukta Maharashtra Movement ? Briefly state the stages of its development.

3. State the reasons for the regional imbalances in Maharashtra. What steps have been taken by the Government to overcome these imbalances ?

4. Discuss the politics of Other Backward Castes (OBCs) in Maharashtra.

5. Write short notes on any **two** :–
   (a) Nationalist Movement
   (b) Maratha Hegemony
   (c) Dalit leadership
   (d) Demand for separate Vidarbha.

Section II

6. Discuss the impact of communalism on the politics of Maharashtra.

7. Explain the role of co-operative movement in the development of Maharashtra.

8. Evaluate the role of Trade Unions in Maharashtra as an effective pressure group.

9. Discuss the role of civil society in development of the state. Give example of any one such project in promoting development in Maharashtra.

10. Write short notes on any **two** :–
    (a) Shetkari Sanghatana
    (b) Politics of Nativism
    (c) Dominance of Congress party in Maharashtra
    (d) Business Sector in Maharashtra.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)
(सुधारित अभ्यायक्रम)
(३ तास) [एकूण गुण : १०

सूचना : (१) **प्रत्येक** विभागातील किमान **दोन** प्रश्न सोडवा, असे एकूण **पाच** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक**.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत. (प्रत्येकी **२०** गुण)

विभाग १

१. महाराष्ट्रातील ब्राम्हणेतर चळवळीच्या विविध टप्प्यांची चर्चा करा.

२. संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची कारणे कोणती ? चळवळीच्या विकासातील महत्त्वाचे टप्पे थोडक्यात सांगा.

३. महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोलाच्या कारणांची मीमांसा करा. महाराष्ट्र सरकारने प्रादेशिक असमतोल दूर करण्यासाठी कोणती पावले उचलली आहेत ?

४. महाराष्ट्रातील इतर मागासवर्गीय जातींच्या राजकारणाची चर्चा करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) राष्ट्रीय चळवळ
(ब) मराठा प्रभुत्त्व
(क) दलित नेतृत्व
(ड) स्वतंत्र विदर्भ राज्याची मागणी.

विभाग २

६. महाराष्ट्राच्या राजकारणावरील जमातवादाचा प्रभाव विशद करा.

७. महाराष्ट्राच्या विकासातील सहकारी चळवळीची भूमिका स्पष्ट करा.

८. प्रभावी दबावगट या नात्याने महाराष्ट्रातील कामगार संघटनांच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

९. राज्याच्या विकासातील नागरी समुदायाच्या भूमिकेची चर्चा करा. विकासासाठी काम करणाऱ्या कुठल्याही एका अशा प्रकल्पाचे उदाहरण द्या.

१०. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहों**वर टिपा लिहा :-
(अ) शेतकरी संघटना
(ब) स्थानियवादाचे राजकारण
(क) महाराष्ट्रातील काँग्रेस पक्षाचे प्रभुत्व
(ड) महाराष्ट्रातील व्यापारी वर्ग.

....

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A Political Paper IX – Issues in the Indian Policy April 13

mk.85-1st hlf 13-A

Con. 486-13.

P

(REVISED COURSE)

For Regular Students] (2½ Hours) **[Total Marks : 80**

For I.D.O.L. Students] (3 Hours) **[Total Marks : 100**

N.B. (1) **Regular** students should attempt any **four** questions, atleast **two** from **each** section.
(2) **I.D.O.L.** students (Institute of Distance and Open Learning) students should attempt any **five** questions, atleast **two** from **each** section.
(3) **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Examine the impact of liberalisation on Health in India.

2. Examine, how integration with the global economy has affected agriculture in India.

3. What are the challenges for water as a community property resource with the emphasis on privatisation ?

4. Write short notes on any **two** :—
   (a) Various aspects of boundary issues with Pakistan
   (b) Sharing of Natural Resources with Bangladesh
   (c) SAARC
   (d) Traditional knowledge.

Section II

5. Examine the contexts within which Women's Rights are violated. What are the legal and constitutional safeguards ?

6. Write an essay on the Constitutional and Legal Rights of Tribals in India. Elaborate on the ways in which their Rights are violated.

7. Critically evaluate various dimensions of the agitation against the Narmada Dam.

8. Write short notes on any **two** :—
   (a) Judiciary as guardian of Rights in India
   (b) Evaluation of the National Human Rights Commission
   (c) Civil Society and the fight against corruption
   (d) Child Rights Convention.

[TURN OVER

StudentBounty.com

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(सुधारित अभ्यासक्रम)

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी] (२ १/२ तास) **[एकूण गुण : ८०**

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी] (३ तास) **[एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) **नियमित** विद्यार्थ्यांनी **प्रत्येक** विभागातून किमान **दोन** असे एकूण **चार** प्रश्न सोडवावेत.
(२) **आय.डी.ओ.एल्.** च्या विद्यार्थ्यांनी **प्रत्येक** विभागातून किमान **दोन** असे एकूण **पाच** प्रश्न सोडवावेत.
(३) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत.

विभाग १

१. भारतामध्ये उदारीकरण धोरणाच्या आरोग्य क्षेत्रावरील परिणामाचे परीक्षण करा.

२. भारतातील कृषी क्षेत्रावर भारतीय अर्थ व्यवस्थेच्या जागतिक अर्थव्यवस्थेशी झालेल्या एकात्मीकरणाचे कोणते परिणाम झाले याचे परीक्षण करा.

३. सामाईक संसाधन या नात्याने 'पाणी' या संसाधनासमोर खासगीकरणामुळे कोणते प्रश्न उभे केले आहेत ?

४. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :--
(अ) भारत-पाकिस्तान सीमा विवादाचे विविध पैलू
(ब) बांगला देशाबरोबर नैसर्गिक संसाधनांची भारताची भागीदारी
(क) सार्क
(ड) पारंपरिक ज्ञानवारसा.

विभाग २

५. महिलांच्या हक्कांचे उल्लंघन या मुद्याच्या संदर्भांचे परीक्षण करा.
महिलांच्या हक्कांचे रक्षणासाठी कोणत्या कायदेशीर आणि घटनात्मक तरतुदी आहेत ?

६. भारतातील आदिवासींचे घटनात्मक आणि कायदेशीर हक्क याविषयी निबंध लिहा. आदिवासींच्या हक्कांचे कशा प्रकारे उल्लंघन होते याबाबत सविस्तर विवेचन करा.

७. नर्मदा धरणाविरोधी आंदोलनाच्या विविध पैलूंचे चिकित्सक परीक्षण करा.

८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :--
(अ) हक्कांची रक्षक-भारतीय न्यायव्यवस्था
(ब) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाचे मूल्यमापन
(क) नागरी समाज आणि भ्रष्टाचारविरोधी लढा

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A Politics . paper IX - A study of ... 2013
Electoral politics in India

mk.27-1st hlf 13-G

Con. 5471-13.

(2½ Hours) [Total Marks

(**N.B.** Attempt any **two** questions from **each** section.)

Section I

1. Explain the changing nature of Lok Sabha elections since 1952 to the present. **20**

2. Discuss ideology, organization and electoral strategies of Nationalist Congress Party and Leftist parties. **20**

3. Comment on the role of B.J.P.-Shivsena alliance in the electoral politics of Maharashtra. **20**

4. Write short notes (any **two**) :— **20**
   (a) Composition and functions of Election Commission of India.
   (b) Ideology and Organization of Indian National Congress.
   (c) Maharashtra Navnirman Sena.

Section II

5. How do elections and media influence each other in India ? **20**

6. How do opinion polls affect voting behaviour in India ? **20**

7. What are salient features of women's Reservation Bill introduced in Parliament ? Discuss various obstacles in its passage. **20**

8. Write short notes (any **two**) :— **20**
   (a) Social Networking Sites
   (b) Exit Polls
   (c) Arguments in Favour of Political Reservations for Women.

[TURN OVER

StudentBounty.com
www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रूपांतर)

(२१/२ तास) [एकूण गुण : ८०

(**सूचना : प्रत्येक** विभागातून कोणतेही **दोन** प्रश्न सोडवा.)

विभाग १ २०

१. १९५२ पासून आजपर्यंत भारतातील लोकसभा निवडणुकांचे स्वरूप कसे बदलत गेले ते विशद करा. २०

२. राष्ट्रवादी काँग्रेस आणि डावे पक्ष यांची विचारसरणी, संघटना व निवडणूक डावपेच यांची चर्चा करा. २०

३. 'महाराष्ट्राच्या निवडणुकीच्या राजकारणातील भाजप-शिवसेना युतीची भूमिका'— टिप्पणी करा. २०

४. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :—
   (अ) भारतीय निवडणुक आयोगाची रचना व कार्ये
   (ब) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसची विचारप्रणाली व संघटना
   (क) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना.

विभाग २ २०

५. भारतात निवडणुका व प्रसारमाध्यमे एकमेकांना कसे प्रभावित करतात ? २०

६. भारतात मतदार कौल चाचण्या (ओपिनिअन पोल्स) मतदारांचे वर्तन कशाप्रकारे प्रभावित करतात ? २०

७. संसदेत मांडण्यात आलेल्या 'महिला आरक्षण विधेयका'ची वैशिष्ट्ये कोणती ? हे विधेयक संमत होण्याच्या मार्गात असणाऱ्या प्रमुख अडथळ्यांची चर्चा करा. २०

८. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :—
   (अ) सामाजिक संपर्क संकेत स्थळे
   (ब) एक्झिट पोल्स
   (क) महिलांसाठी राजकीय आरक्षणाच्या समर्थनार्थ विधाने.

---

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

T.Y.B.A. political paper IX - Issues in the Indian policy. April 2013

StudentBounty.com

Con. 7106–13. **(REVISED COURSE)** ...14

(3 Hours) **[Total Marks : 10...**

N.B. : (1) Attempt any **five** questions in **all**.
(2) Atleast **two** questions should be from **each** section.
(3) Answer to **both** the sections should be written in the **same** answer-book.
(4) **All** questions carry **equal** marks. (**20** marks **each**).

Section I

1. Discuss the Political Ideas of Justice Ranade.
2. Critically evaluate the Political Ideas of Gopal-Ganesh Agarkar.
3. Discuss the contribution of Mahatma Jyotiba Phule to Social Reform.
4. Critically evaluate Acharya Javdekar's concept of Satyagrahi Socialism.
5. Write short notes on any **two** of the following :—
   (a) Political Ideas of Pherozshah Mehta
   (b) G. K. Gokhale's concept of State
   (c) Agarakar as a 'Social Reformer'
   (d) S. M. Joshi's 'Socialist Ideas'.

Section II

6. Explain the contribution of S. A. Dange to the development of Leftist Movement in India.
7. Examine Vinoba Bhave's views on Gram-Swaraj, Bhoodan and Modern State.
8. Critically evaluate V. D. Savarkar's views on Hindutva and Hindu Nation.
9. Evaluate M. S. Golwalkar's views on 'Hindu-Nationalism'.
10. Write short notes on any **two** of the following :—
    (a) B. T. Ranadive and 'Working Class Movement'
    (b) Vinoba Bhave as a 'Gandhian Thinker'
    (c) Savarkar and Social Reform
    (d) Rashtriya Swayamsevak Sangh.

[TURN OVER

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers

StudentBounty.com

(मराठी रुपांतर)

(सुधारीत अभ्यासक्रम)

(३ तास) एकूण गुण : १००

सूचना : (१) एकूण **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **प्रत्येक** विभागातील किमान **दोन** प्रश्न सोडविणे **आवश्यक** आहे.
(३) **दोन्ही** विभागांची उत्तरे **एकाच** उत्तरपत्रिकेत लिहा.
(४) **सर्व** प्रश्नांना **समान** गुण आहेत. (प्रत्येकी **२०** गुण)

विभाग १

१. न्या. रानडे यांच्या राजकीय विचारांची चर्चा करा.

२. गोपाळ गणेश आगरकरांच्या राजकीय विचारांचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

३. महात्मा ज्योतिबा फुले यांचे सामाजिक सुधारणांप्रती असलेले योगदान यावर चर्चा करा.

४. आचार्य जावडेकरांच्या सत्याग्रही समाजवादाच्या संकल्पनेचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

५. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(अ) फिरोजशाह मेहता यांचे राजकीय विचार
(ब) गोपाळकृष्ण गोखले यांची राज्याची संकल्पना
(क) आगरकर - समाजसुधारक
(ड) एस्. एम्. जोशी यांचे 'समाजवादी विचार'.

विभाग २

६. भारतातील डाव्या चळवळीच्या विकासातील एस.ए. डांगे यांचे योगदान स्पष्ट करा.

७. आधुनिक राज्य, भूदान आणि ग्रामस्वराज्य यावरील विनोबा भावे यांच्या विचारांचे परीक्षण करा.

८. वि. दा. सावरकरांच्या 'हिंदूत्व आणि हिंदू राष्ट्र' या विचारांचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.

९. 'हिंदू राष्ट्रवादावरील' एम. एस. गोळवलकरांच्या विचारांचे मूल्यांकन करा.

१०. टिपा लिहा (कोणत्याही **दोन**) :-
(अ) बी. टी. रणदिवे आणि कामगार चळवळ
(ब) विनोबा भावे एक गांधीवादी विचारवंत
(क) सावरकर आणि समाज सुधारणा
(ड) राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ.

----

www.StudentBounty.com
Homework Help & Pastpapers